

Pomoc má mnoho tváří

Magazín Diakonie ČCE

zima 2024

Energie, která se vrací

2

Úvodník ředitelky

Končící rok byl pro nás plný výzev

3

Vztah k vůním je velmi individuální

Adventní rozhovor s aromaterapeutkou
Ludmilou Kotalíkovou

6

Události v Diakonii

Týden inovací, vernisáž, cena hejtmana
a nové stroje

8

Energie, která se vrací

Reportáž z výjezdu terénní pečovatelské služby

11

Fundraising Diakonie

Co jsme za poslední rok společně se středisky,
školami a dárci Diakonie dokázali

12

Události v Diakonii

Domov Pomněnka, projekt Dítě nad vodou,
dobročinný obchůdek a Diakofest

13

Osmisměrka

Od klienta Diakonie Brno

Pomoc má mnoho tváří

Magazín Diakonie ČCE pro zaměstnance i širokou veřejnost. Vychází 4x ročně.

Vydává oddělení komunikace Diakonie ČCE, Belgická 22, 120 00 Praha 2, ok@diakonie.cz

Redakční rada: A. Šůra, T. Savická, D. Hála, E. Spálenská, **grafická úprava a sazba:** T. Savická,

foto: G. Pausa, A. Šůra, archiv Diakonie, pixabay.com

Vážení a milí čtenáři,

končící rok byl pro nás plný nečekaných výzev. S hrdostí vzpomínám zejména na to, jak se mnozí z Diakonie – zaměstnanci, dobrovolníci – zapojili do odstraňování následků povodní na Jesenicku. Děkuji také všem, kteří přispěli finančně, aby lidé v postižených oblastech mohli obnovovat své domovy. Vaše odhodlání, empatie a nasazení v pomoci těm, kdo se ocitli v nesnázích, jsou obrazem toho, kým jsme jako tým. Jsme součástí jedné Diakonie, která slouží tam, kde je to nejvíc potřeba. Konec roku je také příležitostí navzájem si popřát poklidné prožití adventu a vánočních svátků. Přejme si, aby v našich srdcích stále zůstával plamének radosti a naděje. Vždyť každý malý skutek lásky a milosrdenství, který vykonáme, se může stát velkým světlem v životě druhých.

Inspirativní čtení vám přeje

Hana Sklenářová, ředitelka Diakonie ČCE

ADVENTNÍ ZAMYŠLENÍ

A vida, ona to není náhoda, že zrovna ten doklepávající měsíc prosinec, z něhož vytékají dny vyčpělé a nedostatečné jako poslední krůpěje z prázdného sudu, že tento unavený měsíc prosinec se na konci sebere k radostnému gestu Štědrého večera.

Karel Čapek

Číst Karla Čapka není zrovna nejsnadnější disciplína. Věty má košaté, používá divná slovní spojení jako doklepávající měsíc nebo dny, které vytékají. Osobně mi jako klukovi dělala problém i Dášenska, natož knihy jako Povídky z jedné kapsy nebo Zahradníkův rok. Napadá mě, že psaný projev Karla Čapka je jako život sám: košatý, propletený, někdy postaví vedle sebe věci, nad kterými zůstává rozum stát. Ale tím to zdaleka nekončí. Tento autor dokáže ve vši své koša-

rosti a propletenosti trefit hřebík na hlavičku a vyzdvihnout pointu. Je to vzácný dar vidět naději tam, kde vám výhled kdeco stíní. V unaveném a vyčpělém konci roku zahlédne význam a přínos jednoho jediného dne, kterému říkáme Štědrý. Ne nadarmo se k tomu dni váže poselství, že Bůh se sklonil k nám a přišel do lidského chléva. Díky objevu a zdůraznění takové pointy (díky objevu a zdůraznění takové naděje) nabírá člověk sílu projít každým obdobím.

Tak ať už to máte v prosinci, v tom pošmurném měsíci chladu a plískanic jakkoli, vězte, že na jeho konci nás čeká naděje štědrosti, setkání a sdílení vzájemné lásky. Tak si tuto naději nenechme ničím vzít.

■ Štěpán Brodský

Vztah k vůním je velmi individuální

Prohlubují dech,
zklidňují tep,
uvolňují svaly...

Vůně jsou pro nás důležitější, než si myslíme. Zejména v časech plných stresu a napětí představují jednu z pomůcek, jak najít rovnováhu a klid. Nejen o tom jsme si povídali s [Ludmilou Kotalíkovou](#), která v [Diakonické akademii](#) vede kurz Využití prvků aromaterapie v přímé práci s klientem.

Jaké vůně se hodí k adventu?

Někdo má v tomto období rád vůni jehličnanů nebo skořice. Za mě to jsou hlavně citrusy. V sychravém listopadovém počasí zapaluji aromalampu s pomerančem. Jeho vůně mě příjemně prohřívá. Což někdo může mít úplně obráceně: citrusy si spojuje s létem, jejich vůně ho pocitově chladí. Já si je však přiřazuji k vánočnímu času. Potom ještě myrhu a kadidlo. Obojí jsou pryskyřice. Jejich vůně nás zklidňuje a vede k sobě samým. Mimochodem, jsou to také dva ze tří darů, které přinesli tři králové narozenému Ježíšovi.

Když se řekne kadidlo, představím si mohutně dýmající nádobu, kterou známe z katolických bohoslužeb. Nebo si představím vánočního františka, který také dýmá. S vůněmi v aromaterapii se ale asi pracuje jinak než takovým vykuřováním.

Já vůně používám hlavně ve formě éterických neboli esenciálních olejů, což jsou rostlinné extrakty získané destilací. Podle definice je aromaterapie řízené použití takových olejů k ovlivňování psychické i fyzické stránky člověka. Aromaterapii však můžeme chápat širěji. Pak tam má místo i vykuřování. Třeba kadidlo má vůni meditativní, spirituální. K náboženským účelům se využívalo už ve starých kulturách. Je mírně dezinfekční, takže čistí. Když mám pocit, že v nějakém prostoru něco nesedí, něco nepříjemného se tam děje, energie jsou tam takové tuhé – dá-li se to tak říct – potom se na to vykuřování kadidlem velmi hodí.

Čím jsou pro nás vůně důležité? Jistě je nám příjemnější, když něco voní, než když něco nevoní. Ale co dál?

Když nám něco voní, tak se v našem mozku velmi rychle začnou dít procesy, jejichž výsledkem je, že se cítíme příjemněji po psychické i fyzické stránce. Prohlubuje se nám dech, zklidňuje tep, uvolňují svaly. Dochází k přesnému opaku toho, když nám něco nevoní. Pro mě třeba čichat ke zkaženému masu představuje hrůzný zážitek.

Zvedne se mi žaludek, musím odejít, pak se snažím, abych tu vůni neměla v nose, tak nedýchám. Když nám ale něco voní, zklidňujeme se, relaxujeme, naše mysl je uvolněnější, nálada se nám zlepšuje.

Aromaterapii přednášíte také v souvislosti s využitím v sociálních službách. To, co jste teď popsala, je už asi částečně odpovědí na otázku, k čemu je aromaterapie v sociálních službách dobrá.

Budeme-li se bavit třeba o seniorech, tam má aromaterapie široké využití. Může být součástí vzpomínání, které je pro seniory velmi důležité. Když ucítíte vůni, se kterou máte spojené své dětství nebo mládí, snadněji se do té doby v duchu přenesete a otevře to stavidla vzpomínek. Aromaterapie také může vést ke zklidnění třeba u lidí s demencí či Alzheimerovou chorobou. Mám k tomu zpětnou vazbu z Diakonie Myslibořice. Tamní pracovnice, které jsem proškolila, říkaly, že když se správně pracuje s vůněmi, jejich klienti jsou potom více v dobrém rozpoložení. Pracovnice ostatně také.

Shodneme se na tom, co nám voní, nebo platí, že co člověk, to názor?

Na každém mém kurzu vůně zkusíme, hodnotíme a nikdy se neshodneme. Jak se s konkrétní vůní budeme cítit, to ovlivňuje naše zkušenost a osobní historie. Vůně pomeranče ve mně může rozsvítit radostné vzpomínky na pospolitost o Vánocích, nebo může otevřít nepříjemné vzpomínky na to, jak jsem měla doma nemocné děti a kupovala jsem citrusy, aby měly vitamíny. Vztah k vůním je velmi individuální. V jednom hospici dávali klientovi čichat motorový olej. Připomínal mu šťastný čas strávený v dílně, kde s tatínkem opravovali auta. A z druhé strany – znám jednoho kováře, pracuje s ohněm a svou práci miluje. Vůně ohně mu však připomíná právě práci. Na rozdíl od ostatních u ohně neumí relaxovat. Opékání špekáčků a večer strávený nad ohněm – to je pro něj velmi komplikovaný zážitek.

Dá se dělat aromaterapie s tím, co má člověk běžně doma, aniž by musel vyrábět či si pořizovat speciální oleje?

I vaření je aromaterapie, když se nebudeme přísně držet její definice. Na svých kurzech třeba učím vědomou vnímavost. Vezmeme si mandarinku a pozorujeme, jak vypadá. Vnímáme barvu, hmatem zjišťujeme povrch a jeho strukturu, vnímáme chuť mandarinky a její vůni. Pozornost k běžně dostupným vůním je prospěšná. Doporučuji třeba vůni lesa. A jak cestuji za svými kurzy po celém Česku, vnímám i vůni měst. Každá část naší republiky voní jinak. To je také velmi zajímavé.

Jak jste se dostala k aromaterapii?

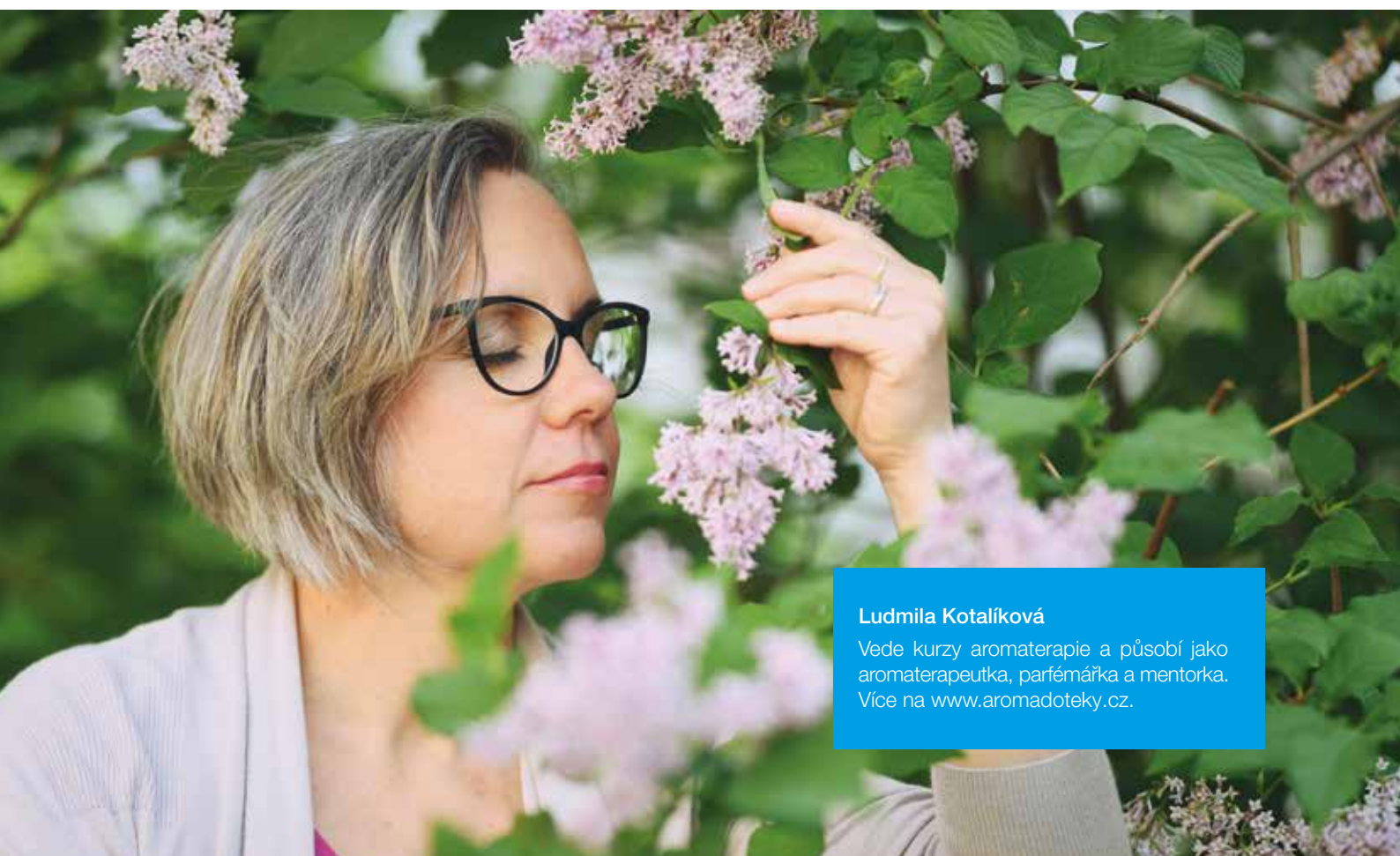
Vždy jsem k nějakým vůním, masáží, terapiím tíhla, ale život mě odklonil jinam. V místě, kde jsem žila, byla dobře dostupná obchodní akademie. Po ní jsem vystudovala knihovnictví a informační technologie. Pak jsem náhodou na jednom webu zjistila, že vůně starých knih obsahuje éterický olej nazvaný benzoe, který je velmi zklidňující a říká se mu teplá deka. To můj zájem o aromaterapii asi oživilo. A taky ho oživily děti. Jak se narodily a měly různé dětské minipotíže, trochu mi to proměnilo pohled na svět. Před tím jsem byla hodně systematický

medicínský typ s pečlivě srovnanými léky v lékárně. Život s malými dětmi mě pak překloupil k spíše přírodním terapiím. Ale medicínu neztracuju. Mým snem je, že se aromaterapie stane doplňkovou metodou v nemocnicích. Stává se součástí péče o umírající, v porodnicích už je vlastně běžná. Tedy začátek a konec života už máme ošetřený. Tak ještě ošetřit prostředek.

Začali jsme otázkou po vůních adventu. Jaké vůně se hodí k novému roku?

Záleží na tom, co od nového roku očekáváte. Někdo chce to minulé nechat za sebou a usiluje o nový začátek. K tomu se hodí vůně čistící, což třeba velmi hezky umí vůně citronu nebo grapefruitu. Někdo se chce zklidnit, víc odpočívat. K tomu může vést levandule nebo éterický olej geranium. K povzbuzení zase může sloužit citrus s rozmarýnem. Mě osobně hodně provázejí květiny, třeba růže. Její vůně mě vybízí k tomu nahlédnout do vlastního srdce a říci si, jak to chci s životem dál. Asi ale nejsem pravá osoba na takové úvahy. Já mám nový rok spojený s podzimem, se sklizní. Tam pro mě něco končí a něco zase začíná.

■ Ptal se Adam Šůra

Ludmila Kotalíková

Vede kurzy aromaterapie a působí jako aromaterapeutka, parfémářka a mentorka. Více na www.aromadoteky.cz.

Diakonie bodovala na Týdnu inovací

Prezentovala tam své projekty, které kombinují moderní technologie s péčí o seniory a lidi s postižením. Jde o využití virtuální reality při reminiscenční terapii, stravu v podobě Krabkostek pro lidi s poruchou polykání či o nově vznikající službu pro neformální pečující. Na základě zkušeností programu Pečuj doma vyvíjí Diakonie tuto službu ve spolupráci s inovační agenturou Q Designers.

Vernisáž v Diakonii Písek

Paní Ludmila a slečna Claudie Jírovcová. Paní Ludmila je klientkou domova pro seniory, paní Claudie dochází do domova jako dobrovolnice. Obě malují, a proto společně vystavily své obrazy v prostorách Diakonie Písek. Během vernisáže obě autorky krátce představily svá díla. Klienti i návštěvníci si pak se sklenkou v ruce užili krásnou atmosféru. Výstava trvala do konce října.

Cena hejtana pro Diakonii Most

První místo v kategorii organizace veřejného sektoru převzala v rámci Ceny hejtmana Diakonie Most. Ocenění vyzdvihuje společenskou odpovědnost organizací. Středisko dlouhodobě usiluje o podporu klientů, dobrovolníků a zaměstnanců a vytváří prostředí, kde má každý možnost růst a rozvíjet se. Ocenění převzaly ředitelka Markéta Strážová a její zástupkyně Andrea Turková.

Diakonie Litoměřice: Nové stroje

Nová hoblovka-srovnávačka, čelní bruska, kompresor a další drobné nářadí obohatily nábytkovou dílnu Diakonie Litoměřice. To vše umožňuje opravovat nábytek s ještě větší profesionalitou a zároveň bezpečně s ohledem na fyzické schopnosti zaměstnanců se znevýhodněním a klientů sociálních služeb, kteří v dílně trénují své dovednosti. Nákup nových strojů podpořili nadace a anonymní dárce.

A photograph showing a woman with long brown hair, wearing a dark patterned dress, assisting an elderly man with white hair. The man is wearing a striped shirt and a grey harness, and is using a walker. They are in a home office setting with a desk, books, and a vase of flowers. The text 'Energie, která se vrací' is overlaid on the image in large white font.

Energie, která se vrací

Pomáhá lidem v jejich domácím prostředí. Často seniorům, ale nejen jim. Pro každého, kdo z důvodu snížené soběstačnosti nezvládá běžné činnosti, je tu [terénní pečovatelská služba](#), se kterou jsme strávili jedno pracovní dopoledne.

Paní Petra vyráží do pěti domácností, k pěti rodinám, kterým dnes dopoledne pomůže. K výjezdům se chystají též její kolegyně z terénní pečovatelské služby Diakonie Valašské Meziříčí.

Venku panuje ještě tma. Ve světle kanceláře si všichni prohlížejí karty klientů, které dnes mají na trase, a chystají si pomůcky potřebné k péči – hlavně rukavice a návleky. Na kartách jsou zaznamenány informace, které pracovníci potřebují pro vykonání péče. Paní Petra bude dnes dopoledne ve všech pěti domácnostech pomáhat s hygienou. Výjimkou při ranních a dopoledních výjezdech však nebývá ani příprava snídaně a pomoc s její konzumací.

Do terénu dnes spolu s paní Petrou vyráží i devět jejích kolegyně. Každá za den navštíví podle svého pracovního úvazku osm až třináct klientů. Kdo chce vykonávat terénní pečovatelskou službu, musí počítat s tím, že

se přes den nezastaví. A měl by rád řídit auto – i na úzkých silničkách ve valašských kopcích za městem. S paní Petrou nás čeká první zastávka právě tam.

Spolehlivě nacvičeno

Když dorazíme na místo, teprve svítá. V jednoduchém venkovském stavení nás vítá manželský pár. Pánovi by nikdo netipoval sedmdesát. Šlachovitý sportovní muž si poslechem rádia oživuje školní ruštinu, umývá nádobí, vaří nám kávu a pouští se do debaty o krásách místní přírody a aktuálním stavu demokracie v naší zemi. Pomoc potřebuje jeho manželka. Po psychické nemoci se již nepostará o domácnost a nestačí ani na sebeobsluhu. Péči o domácnost převzal manžel. S péčí o tělesnou hygienu pomáhá dcera, která navštěvuje maminku jednou týdně, a terénní pečovatelská služba.

Proběhne to rychle. Pečovatelka Petra si natahuje hygienické rukavice a napustí lavor teplou vodou. V soukromí pak paní pomůže se vysvléknout. S pomocí žinky jí omyje celé tělo. Úkon mají obě dámy spolehlivě nacvičený. Nedělají ho poprvé. Hotové jsou za chvíli. Poté si krátce přátelsky povídáme a obdivujeme vycházející slunce, které prosvětluje setmělou světnici. Zdržet se však nemůžeme dlouho. Máme před sebou cestu z kopců zpět do Valmezu. Dole na sídlišti nás čeká další manželský pár.

Humor zůstává

Pán už rok žije s demencí, manželka se o něj stará. Je velmi hubený – a to ho obě dámy chválí, že přibral. V noci bývá neklidný. Budí se, vstává, obléká se a někam odchází. To pak jeho paní musí vstát také, uklidnit ho a poslat znovu do postele. Přes den by zase naopak jenom ležel. Manželka ho musí k pohybu přesvědčovat. Ovšem nemůže na něj zhurta. Manžel pak bývá zlý. Když je venku hezky, sejdou pomalým krokem z patra dolů a obejdou procházkou panelák, kde bydlí.

Pán působí jako hodně uzavřený ve svém světě. Přece jen ale trochu s okolím komunikuje. Hlavně humorem. Na návštěvu pečovatelky se těší. S jiskrou v oku jí říká „štihlá

dívčina“. Když mu pak Petra pomáhá ve sprše s hygienou celého těla, oba pokračují v žertování. Paní Petra mu navrhuje, ať otevřeně přizná, že je to pro něj mučení, což on ochotně potvrzuje. Na pozdější otázku, že to nemohl myslet vážně, odpovídá: „Zcela vážně,“ a jiskra z oka mu nemizí.

Po sprchování mu paní Petra promaže ty části těla, které to potřebují, a pomalu se loučíme. V dalších domácnostech probíhají návštěvy podobně. Navštívíme maminku s dcerou, obě v důchodovém věku. Poté manželský učitelský pár, kde se zejména od pána dozvíme mnoho o jeho bohatýrském mládí, kdy v devatenácti letech začínal v kraji učitelovat. Nakonec paní Petra pomůže se sprchováním muži, který zůstává dopoledne na lůžku doma sám. Rodina dorazí až odpoledne z práce.

Občas vás to pohlťí

Vracíme se na centrálu pečovatelské služby ve Valašském Meziříčí, kde paní Petra před odpolední směnou sepíše stručné zprávy o uskutečněných návštěvách. Cestou vypráví, co ji drží u práce terénní pečovatelky. Někdy totiž bývá psychicky náročná. Zejména když někdo z klientů umírá. „*Můžete mít profesionální přístup jakkoliv natrénovaný, ale občas vás to pohlťí,*“ říká.

Paní Petra s klientkou

Umírání někdy trvá dlouho, bývá náročné a člověk se neubrání otázkám, jaký má vlastně smysl. I proto se pečovatelky u klientů střídají. Nikdy dlouhodobě nenavštěvují ty samé domácnosti. Klientům takové změny také prospívají. Co pečovatelka (nebo i pečovatel, v týmu je jeden muž), to jiná osobnost, jiný styl a jiné informace.

Různost prostředí, radost klientů i jejich blízkých z toho, že v náročném životním období nezůstávají sami – to je pak zase podle paní Petry odměna, za kterou celá ta námaha stojí. Kromě zdravotnických a pečovatelských znalostí se k ní hodí schopnost naslouchat. „Vyslechla jsem už takových příběhů, že by to vydalo na knížku,“ říká paní Petra. „I když – mnohé z nich asi nejsou publikovatelné,“ dodává se smíchem. Potřeba je i empatie. Schopnost vcítit se do klientů,

kdy jim opravdu není dobře, a tomu se přizpůsobit, jakož i schopnost rozpoznat, kdy péči chtějí lehce zneužívat (každý z nás k tomu má sklony), a v tom se jim nepodřídít. U lidí s demencí pak je třeba vycítit, kdy nemá smysl je uvádět do reality, protože to pro ně bývá zneklidňující, a naopak je v rozhovoru následovat do jejich světa. Kdo se umí do svých klientů takto vžít, tomu se pak energie investovaná do namáhavé práce vrací.

Při přejezdech od domácnosti k domácnosti může také člověk celoročně pozorovat přírodu, která je na Valašsku malebná. „Vždyť se podívejte, jak je dneska krásně,“ říká paní Petra při pohledu na zářivé barvy podzimních listnáčů, kolem kterých projíždíme.

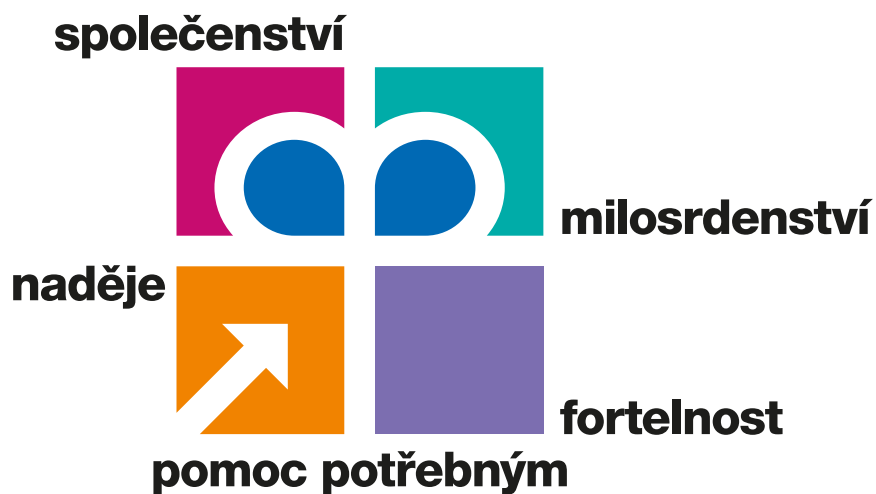
■ Adam Šůra

Diakonie Valašské Meziříčí nabízí ucelený komplex zdravotních a sociálních služeb.

- poradnu pro pečující, pečovatelskou službu, osobní asistenci, terénní odlehčovací službu, denní stacionář a půjčovnu kompenzačních pomůcek
- domácí zdravotní péči a domácí hospic **SPOLEČNOU CESTOU**
- pobytové odlehčovací služby, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, domov se zvláštním režimem pro lidi s diagnózou demence, lůžkový hospic **CITADELA** pro umírající a nevyléčitelně nemocné
- ambulanci paliativní medicíny

Díky provázanosti těchto služeb může pomáhat lidem v různých fázích jejich života a reagovat na jejich měnící se potřeby.

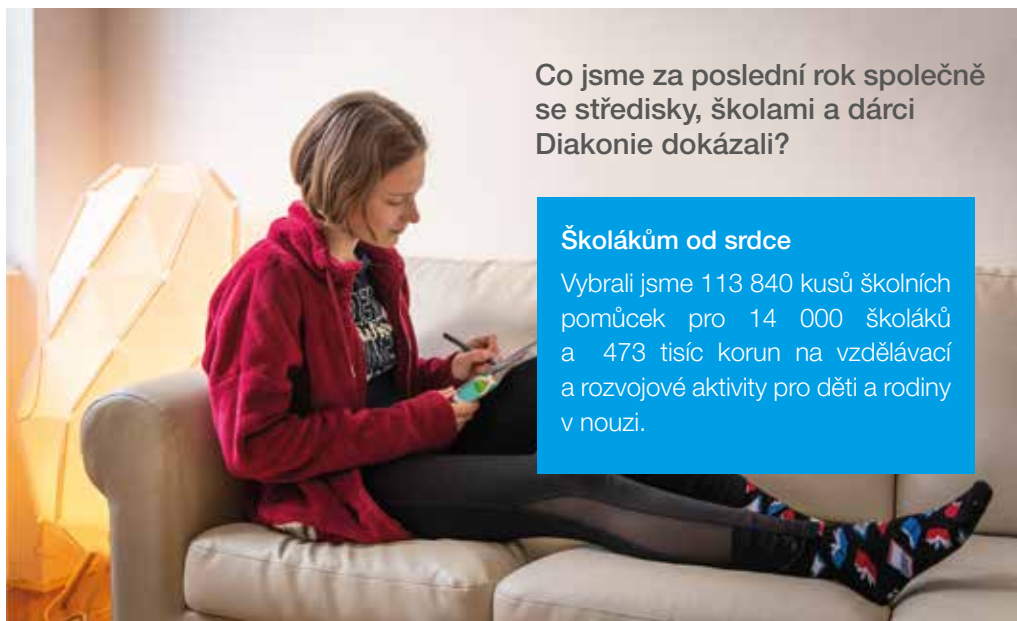

Diakonie tvoří **společenství**,
které v **milosrdenství** a s **nadějí**
fortelně pomáhá potřebným.

Děkujeme všem, kdo pracujete s námi.

www.hodnoty.diakonie.cz

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

Co jsme za poslední rok společně se středisky, školami a dárci Diakonie dokázali?

Školákům od srdce

Vybrali jsme 113 840 kusů školních pomůcek pro 14 000 školáků a 473 tisíc korun na vzdělávací a rozvojové aktivity pro děti a rodiny v nouzi.

Krabice od bot

Zajistili jsme 55 000 vánočních dárků a 4,5 milionu korun pro děti a rodiny v nouzi.

Za lepší prázdniny

Zajistili jsme přes milion korun na (nejen) letní volnočasové a sociálně-preventivní aktivity pro děti v nouzi. A další milion korun do krizového fondu na rychlou záchranu pro rodiny v nouzi.

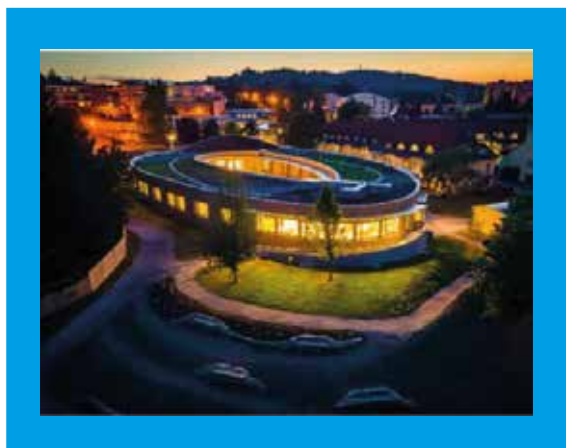
Psaní od srdce

Sehnali jsme pisatele pro 8 398 seniorů a vybrali jsme 495 tisíc korun na aktivity, které seniorům přinášejí radost.

Nadchli jsme stovky lidí do společenství dárců a zvýšili jeho počet na 2 650 členů. Díky nim jsme letos otevřeli Domov Pomněnka, zrekonstruovali chráněné bydlení Ovečka a mohli okamžitě uvolnit finanční prostředky na pomoc lidem zasaženým povodní.

Domov Pomněnka má plno

Chvilí po zahájení provozu hlásí Domov Pomněnka v Novém Městě na Moravě plný stav: třicet klientů, o které pečuje dvaadvacet zaměstnanců. Posláním domova je poskytovat péči lidem, kteří v důsledku projevů demence potřebují pravidelnou pomoc druhé osoby a nemohou již nadále zůstat ve své domácnosti. Tato služba dosud v Novém Městě chyběla. Spadá pod Diakonii Myslibořice.

Diakonie Náchodsko: Dítě nad vodou

Díky sbírce Krabice od bot pokračuje projekt Dítě nad vodou, který mimo jiné pomáhá s doučováním dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí na Náchodsku. Doučuje se 26 žáků přímo v prostorách Diakonie. Další doučování probíhá přímo na základních školách. Nejčastěji jde o český jazyk, matematiku, psaní a čtení.

Diakonie Vsetín: Koupíš, pomůžeš

Další dobročinný obchůdek fungující na principu „daruj – pomůžeš a koupíš – pomůžeš“ slavnostně otevřela Diakonie Vsetín. Dobré věci bude obchůdek sloužit ve Vizovicích. „Vnímám, že místní lidé kladně oceňují jak sociální rozměr, tak ten ekologický,“ zdůraznil ředitel vsetínské Diakonie Dan Žárský.

Diakonie Krabčice: Diakofest

160 let od zahájení diakonického díla v česky mluvících zemích oslavila Diakonie Krabčice velkým festivalem. Vystoupili skvělí hudebníci. Děti si užily zábavné aktivity: skákací hrad, dílničky, malování na obličeje nebo třeba vystoupení mažoretetek. Nechybělo ani výborné občerstvení včetně oblíbených diakonických palačinek, Krabkostek nebo bratwurstů až z Diakonie Bautzen.

OSMISMĚRKA Z DIAKONIE

M	I	L	Á	B	A	B	I	Č	K	A
Á	C	F	O	O	R	E	B	I	T	A
L	Á	R	S	CH	I	Z	M	A	I	R
A	I	D	A	D	I	E	D	I	C	E
S	C	Š	O	K	D	L	I	A	Í	I
R	R	L	Á	R	S	N	A	T	Ř	Y
Á	E	P	A	L	M	T	K	K	T	Y
M	T	G	Y	E	U	I	O	Á	Ě	N
E	S	I	A	Š	A	K	N	L	V	Š
C	I	V	O	N	Š	R	I	E	E	A
K	C	M	O	L	O	N	E	M	A	K

Slova k vyškrtání

BORIS, BRZDAŘ, CISTERCIÁCI, DIAKONIE, EDICE, GARDE, KALICH, KAMENOLOM, KAŠNY, KOKŘI, KRLEŠ, MELODIE, MIKULÁŠ, MILÁ BABIČKA, NIMROD, NOVIC, ONAGER, OREBITA, ORNÁTY, RÁMEC, SALÁM, SCHIZMA, SRPY, STOLEK, VĚTŘÍCI, VLNKA

Tajenka (9 písmen): _ _ _ _ _

Osmisměrku pro vás připravil pan [Josef Jonáš](#), klient zařízení Ovečka Diakonie Brno. Josef Jonáš se vyučil strojním zámečником. V roce 2002 se poprvé zúčastnil televizního AZ kvízu, jehož je opakovaným finalistou.

Vaše dary pomáhají

100 domácností zasažených povodní
na Jesenicku již získalo první finanční podporu

Na povodňovém kontu Diakonie se zatím shromáždilo

12,5 milionu Kč

od individuálních dárců

2 miliony Kč

od Karel Komárek Family Foundation

1 milion Kč

od Nadace ČEZ

Další pomoc jednotlivcům i rodinám na Jesenicku bude následovat.

Děkujeme za vaši štědrost.

Na velká přání je tu Krabice online

Díky vašemu daru budeme
moci pomáhat dětem z rodin
v nouzi nejen o Vánocích.

www.krabiceonline.cz

Diakonie

 Krabice
od bot

